אלא הנך דאפקת. כהמה שנתמכו רגליה והגלודה: **לא תיפוק.** ו) כדרבנן סבירא ליה לטמא דבי ר' ישמעאל ומשיב נקוביו והך דלא עדיפא מחד ותרין פסוקי במד ומשכחת להו שפיר וכל הנך טרפות דמנינן לקמן (דף מז.) כריאה כגון מליף לחומי ודמיין לבשרא ולגיעתא ולטוסט כריאה כולהו בכלל ריאה שניקבה או שחסרה גינהו מליף סיועו חסרה ממקום שהיא לחויה להיות שם והך חזותא לקומא גינהו וכל לקומא סופה לינקב והוה לה נקובה ומליף דשני קרומים דווסט שניסח נטולים ממקום שהן לחויין להיות ואין לך נקובה גדולה מזו: **נטולה.** ניטלה הכבד: **נפולה.** נפלה מן הגג וגלודה בכלל נטולה שניטל עורה ונתמכו רגליה בכלל חסורה ואף מדוכתיה בכלל נטולה וכן נלגלגו סימנים ועקירת גלע ותניסת גולגולת בכלל שבורה וכבר המופה היינו קרועה: **למעוטי לקותא דרכיש.** דכולה שתיה בכלל מלו ופליג עולא עליה ואם תאמר יחנה בכלל נקובה כי היכי דלמרינן בלקומא דריאה לגו מילתא היא דהוה ליה ניקבה כטולית והא ליכא למ"ד לתפי' רכיס מודי לניקבה כטולית כשרה ולקומא הוא לטריף: **שמונה מיני טרפות בנקובה.** נקומא ווסט והקרום והלב והריאה והניקבה והדקין כרב הפנימי והמסך ושית הכוסות מלו הוא דתמנית: **ואם תאמר ט'.** יש להא ליכא נמי מרה דהיא ימילתא היא ושית הלכתא כוותיה והרב עורלת ליה ליה לחייה: **יפלח בליותי.** היינו לקומא וטרפה: **אין מזכירין מעשה נסים.** להניא רמייה מהן: **רק את נפשו שמור.** מכות מות הכתוב ולכך נעטווה לשמור נפשו דלמרינן בהשותפין (ב"מ דף עח.) גדול נעבו של שתו משל חיוב משל לאומר לעבדו שבור תניח ושמור ייגיע: **הלכה כדברי האומר בכזית.** דבעינן כזית ניוטל בכבד ופלוגתא היא בפרקין (ד' מו.) ג] דלרמינן דמתני' דמתני' מהדדי דקתני ריפא מלו טרפות ניטל בכבד ולא נתמייר ממנה כלום הא נתמייר כשרה ומ"ג דליכא כזית והדר תני מלו כשרות ניטל בכבד ונתמייר ממנה כזית ומוקמינן לה כתנאי והכא מייתי לה משום שמעתא דלרבי יצחק בר יוסף דמתניתין ד) **והא אמר רבי יוחנן הלכה כסתם משנה.** ונמי סתמא היא ומלו מלומא דריפא מרישא: **אמוראי נינהו.** ורבי יצחק סבר הלא כייל רבי יוחנן למימר הלכה כסתם משנה הלא היכא דקנירא ליה למר בהדיא הלכה כמשנה זו ומלומא מלרישא למר משמיה דר' יוחנן הלכה כסתם משנה והיכא דליכא לתרוצי שתי מהני תרוצי הדדי מי ליכא טעמא לשנויי הכי אלא משום דמר סבר כל מתניתין כמשנה אחת ומשנה אחרונה היא שהיא סתומה ומשמיענו רבי יוחנן שהלכה כסתם משנה[ה]:

הנך דאפקת לא תיפוק. ההיא דרב מתנא דבוקא לטטמא מלי נינהו י"ח טרפות וי"ל דבמיעכו ניבי הוי טרפה לכולי עלמא ומ"ש תמהר לעולא לטמר בסמוך ח' מיני טרפות יש ולית ליה לרבנים בר פפא מלי ניהו י"ח טרפות וי"ל לניטול עומת הגידין משיב מלא ולרבים הוי בכלל נשתכו רגליה ועוד קשה למ"ד נקרע רוב מיעוטה זהו בשר המופה לת רוב הכרס תסר להו מלא להכא משיב להו כמרתי לכן נרמה לעולא והניא לקמן סבירי כמתני' וכרבי יוחנן[ו] לטמר מלו טרפות לווקא ומתא מלו למעוטי דרב מתנא לע"ג דלמיש לנטולה כמתני' וכ"ש לרבים לגה למיש כלל להנך דמתני' ולית ליה י"ח טרפות נשמרו למשה מסיני [ג] ומלי למימר נמי לליה ליה בשר המופה כמתני' ואם תאמר וכי היכי דמתני' מסיני לרבי יוחנן מאי אהדרו ליה חבריה לר' יוסי בר' יהודה א]ישפוך לארץ מרתי ועדיין איוב קיים אמר להם ב]אין מזכירין מעשה נסים דאי לא תימא הכי א]יפלח כליותי ולא יחמול מי קא חיי אלא ניסא שאני דכתיב ג]ב]רק את נפשו שמור הכא נמי ניסא שאני ואמר ר' יצחק ברבי יוסף אמר ר' יוחנן הלכה כדברי האומר כזית ומי אמר רבי יוחנן הכי [א] והאמר ד]רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן ה]הלכה כסתם משנה ותנן ניטלה הכבד ולא נשתייר הימנה כלום הא נשתייר כשרה אע"ג דלא הוי כזית ו]אמוראי נינהו ואליבא דר' יוחנן ז]דאמר ח]ר' יצחק בר' יוסף * אמר ר' יוחנן ט]מרה שניקבה וכבד סותמתה כשרה ואמר רבי יצחק בר' יוסף אמר ר' יוחנן * ניקב הקורקבן וכים שלו קיים כשר איבעיא להו ניקב הכים וקורקבן קיים מאי תא שמע דאמר רב נחמן י]ניקב זה בלא זה (ו) כשר * אמר יא]רבא יב]שני עורות יש לו לוושט חיצון אדום ופנימי לבן ניקב זה בלא זה כשר למה לי למימר חיצון אדום ופנימי לבן יג]דאי חליף טרפה אבעיא להו ניקבו שניהם זה שלא כנגד זה מהו אמר מר זוטרא משמיה דרב פפא בוושט כשר בקורקבן יד]פסול מתקיף לה רב אשי אדרבה יו]וושט דאכלה ביה ופעיא ביה יז]רווח גמדא ליה ופשטה ליה זמנין דמיהנדזין בהדי הדדי יח]קורקבן דמינח ניח כדקאי קאי א"ל רב אחא בריה דרב יוסף לרב אשי הכי אמרינן משמיה דמר זוטרא דאמר משמיה דרב פפא בוותיך ואמר רבה יט]קרום שעלה מחמת מכה בוושט אינו קרום כ]ואמר רבה `וושט אין לו בדיקה מבחוץ אלא בפנים למאי נפקא מינה לספק

אלא הנך תרתי דאפקת לא תיפוק אמר עולא א]ח' מיני טרפות נאמרו לו למשה בסיני נקובה ופסוקה נטולה וחסורה קרועה ודרוסה נפולה ושבורה לאפוקי לקותא דרכיש בר פפא אמר חייא בר ב]רבא ח' טרפות יש בנקובה אם תאמר ט' מרה ר' יוסי ברבי יהודה קתני לה דתניא ניקבה הקיבה ניקבו הדקים טרפה רבי יוסי בר' יהודה אומר אף ניקבה המרה (הלכות חבר כזית מרה וקורקבן סימן) אמר רבי יצחק בר' יוסף אמר רבי יוחנן ג]הלכה כר' יוסי בר' יהודה ואמר רבי יצחק בר' יוסף אמר רבי יוחנן מאי אהדרו ליה חבריה לר' יוסי בר' יהודה א]ישפוך לארץ מרתי ועדיין איוב קיים אמר להם ב]אין מזכירין מעשה נסים דאי לא תימא הכי א]יפלח כליותי ולא יחמול מי קא חיי אלא ניסא שאני דכתיב ג]ב]רק את נפשו שמור הכא נמי ניסא שאני ואמר ר' יצחק ברבי יוסף אמר ר' יוחנן הלכה כדברי האומר כזית ומי אמר רבי יוחנן הכי [א] והאמר ד]רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן ה]הלכה כסתם משנה ותנן ניטלה הכבד ולא נשתייר הימנה כלום הא נשתייר כשרה אע"ג דלא הוי כזית ו]אמוראי נינהו ואליבא דר' יוחנן ז]דאמר ח]ר' יצחק בר' יוסף * אמר ר' יוחנן ט]מרה שניקבה וכבד סותמתה כשרה ואמר רבי יצחק בר' יוסף אמר ר' יוחנן * ניקב הקורקבן וכים שלו קיים כשר איבעיא להו ניקב הכים וקורקבן קיים מאי תא שמע דאמר רב נחמן י]ניקב זה בלא זה (ו) כשר * אמר יא]רבא יב]שני עורות יש לו לוושט חיצון אדום ופנימי לבן ניקב זה בלא זה כשר למה לי למימר חיצון אדום ופנימי לבן יג]דאי חליף טרפה אבעיא להו ניקבו שניהם זה שלא כנגד זה מהו אמר מר זוטרא משמיה דרב פפא בוושט כשר בקורקבן יד]פסול מתקיף לה רב אשי אדרבה יו]וושט דאכלה ביה ופעיא ביה יז]רווח גמדא ליה ופשטה ליה זמנין דמיהנדזין בהדי הדדי יח]קורקבן דמינח ניח כדקאי קאי א"ל רב אחא בריה דרב יוסף לרב אשי הכי אמרינן משמיה דמר זוטרא דאמר משמיה דרב פפא בוותיך ואמר רבה יט]קרום שעלה מחמת מכה בוושט אינו קרום כ]ואמר רבה `וושט אין לו בדיקה מבחוץ אלא בפנים למאי נפקא מינה לספק

יפלח בליותי מי קא חיי. פירש בקונטרס והאי לקומא הוא וקשה דמנא ליה להאי לקומא לתיוב לתיוב לקומא להויא ליה טרפה אי לקומא לכתרה לתמר לקמן (דף נה:) מלי מוגלא טרפה מיס זכיס כשרה מלא הכי פריך יפלח כליותי מי קא חיי בלא רפואה הא קתמר לקמן (דף נד.) דמתו כטוליא ולי בדרו ליה קמא חיי ותיוב לא מלינו שעשו לו שום רפואה:

והא אמר רבי יוחנן הלכה כסתם משנה. מע"ג לפיפא דמתני' (לקמן דף נד.) דלמו כשרות מפייע ליה מכל מקום פריך מכח דמתי לומיה הך קמא מהך דלפירש בקונטרס ולי משום שהמרון הוא עיקר במקום שיש קלד למשנה כגון במלא מסכתא מ"מ הך משנה דלמו טרפות ולמו כשרות כמלא בכא מציע ולין קלד וה"ר יעקב מלוליי"ש תירץ דהכי פריך והא לתמר ר' יוחנן הלכה כסתם משנה וע"כ קתמא דלמו כשרות למו קתמא מעלייתא היא לתי קתמא מעלייתא היא לתמי לינטרין ר"י לומר הלכה כמותו הא לתמר ר' יוחנן מלא זימנא דהלכה כסתם משנה[ו]: **ההיא** דלקמן (דף נה:) מלי מוגלא טרפה מיס זכיס כשרה מלא הכי פריך יפלח כליותי מי קא חיי בלא רפואה הא קתמר לקמן (דף נד.) דמתו כטוליא ולי בדרו ליה קמא חיי ותיוב לא מלינו שעשו לו שום רפואה:

והא אמר רבי יוחנן הלכה כסתם משנה. מע"ג לפיפא דמתני' (לקמן דף נד.) דלמו כשרות מפייע ליה מכל מקום פריך מכח דמתי לומיה הך קמא מהך דלפירש בקונטרס ולי משום שהמרון הוא עיקר במקום שיש קלד למשנה כגון במלא מסכתא מ"מ הך משנה דלמו טרפות ולמו כשרות כמלא בכא מציע ולין קלד וה"ר יעקב מלוליי"ש תירץ דהכי פריך והא לתמר ר' יוחנן הלכה כסתם משנה וע"כ קתמא דלמו כשרות למו קתמא מעלייתא היא לתי קתמא מעלייתא היא לתמי לינטרין ר"י לומר הלכה כמותו הא לתמר ר' יוחנן מלא זימנא דהלכה כסתם משנה[ו]:

מסורת הש"ס

גמ' ו)[ל"ל רב] **ז)**[כרכום ס. יכמות קכ"ו:] **ג)**[קכ"ל הטוסמת אך **ד)**[עיין גיטין פ"ו: דמסיק סה לרבה כר בר תנה לף ס"ל דפ"ר יותן הלכה כסתם משנה ולרין ישוב גדול] **ה)**[שבת מו. ושם לקמן] **ו)**[יכמות טו. וש"נ] **ז)**[ל"ל ראמר] **ח)**[לקמן מח.] **ט)**[ל"ל רבה וכ"ל בריש"ף ורא"ס] **י)**[ל"ל טרפה] **יא)**[מלא רווחה ליפא בערוך עיין ערך גמד ס"ו] **יב)**[נעיל כח: **תוס' יג)**[לקמן מד. **יד)**[ועיין תוס' שבועות ד. ד"ה והדר סבר]

הגהות הב"ח

(ו) **גמ'** דאמר ר"י ניקב זה בלא זה **או** זה שלא **בנגד** זה כשר:

(ז) **רש"י** ד"ה אין קרוס שיקבה. נ"ב ולקמן דף מח ע"ש:

הגהות מהר"י לנדא

א) גמ' והאמר רבבר"ח אר"י הלכה כסתם משנה. יש למחוק רבב"ח. ועיין גיטין פ"ו: ול"ל דאמר ר"י הלכה כסתם משנה. והוא ג' נקוביו וגם רש"י ניין והאמר ר"י הלכה כסתם משנה והשמיט רבב"ח:

תורה אור

גמ' א) יָסַבּוּ עָלַי רַבָּיו יְפַלַּח כִּלְיוֹתַי וְלֹא יַחְמוֹל יִשְׁפֹּךְ לָאָרֶץ מְרֹרָתִי: (איוב טז, יג)

ב) וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל הַשָּׂטָן הִנּוֹ בְיָדֶךָ אַךְ אֶת נַפְשׁוֹ שְׁמֹר: (איוב ב, ו)

עין משפט נר מצוה

כג א מיי' פ"ה מהל' שחיטה הלכה ב סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' נט:

כד ב מיי' שם פ"ו הלכה ו סמג שם טוש"ע יו"ד סי' מב סעיף ג:

כה ג מיי' שם סמג שם טוש"ע שם:

כו ד מיי' שם הל' יח סמג שם טוש"ע יו"ד סי' מנו סעיף ג [וכרב אלפס לקמן בפירקין ד' דעד: והרא"ש לקמן סי' מח]:

כז ה מיי' שם פ"ג הלכה ג סמג שם טוש"ע יו"ד סי' לג סעיף ד:

כח ו מיי' שם פ"ו הלכה כא סמג שם טוש"ע שם סעיף ה:

כט ז מיי' שם פ"ג הלכה כ סמג שם טוש"ע שם סעיף ד:

ל ח מיי' שם פ"ו הלכה יח סמג שם טוש"ע יו"ד סי' מנו סעיף ג [וכרב אלפס שם]:

לא ט מיי' שם פ"ג הלכה כא סמג שם טוש"ע יו"ד סי' לג סעיף ד:

לב י מיי' שם הלכה כב סמג שם טוש"ע שם סעיף ו:

פניני רש"י

זמנין דמיהנדזין. מהנדסי. הולכין ובאין ממוניס של מלך לבדוק את המדות כמו זימנין דמהנדסי בהדי הדדי בפלוגתא טריפות (חולין דף מג.): (רשב"ם ב"ב פט: ד"ה מהנדסי)

רבינו גרשום

הנך דאפקת לא תפיק המסס ומרה: שמונה מיני טרפות יש בנקובה כלומ' במתנית': וא"ר יצחק בר' יוסף הלכה כד' האומר בכזית. כלומר ניטל הכבד ולא נשתייר הימנו כזית טרפה. כלומר דמתניתין באותה בבא דאלו כשרות בבהמה. וכיס שלו קיים כר' הכיס שהוא נקלף: גמדא גרסינן זמנין דמהנדזין בהדדי כר' זימנין דשורן הנקבין ולוכא מידי דסתים: למאי נפקא מינה

שיטה מקובצת

ו) לא תפיק דכדרבנן ס"ל: **ז)** דרמי סתמי דמתני': **ח)** ומצינן למימר נמי דלית ליה בשר החופה את רוב הכרס ושנקרע רוב החיצונה בתרתי ואם תאמר וכי היכי: **ט)** וחסרון דשדרה פלוגתא דב"ש וב"ה: **י)** ור"ל דטעמא דחסרון משום דסופה ליפסק ברוב הס"ד:

מסכת זבים

פרק א' המשך משנה ה'

רָאָה אַחַת מְרֻבָּה כְּשֶׁתַּיִם, מְטַמֵּא מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב, וְצָרִיךְ בְּיֹאַת מַיִם חַיִּים, וּפָטוּר מִן הַקָּרְבָּן. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, לֹא אָמְרוּ אַחַת מְרֻבָּה אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ בָּהּ כְּדֵי שָׁלֹשׁ: